

DECIZIE

02 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând recursul declarat de către S.A. „Moldasig”,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de S.A. „Moldasig”
împotriva lui Ialanji Anton cu privire la încasarea prejudiciului material și
compensarea cheltuielilor de judecată,
împotriva încheierii din 16 noiembrie 2021 a Curții de Apel Comrat, prin care
a fost restituită cererea de apel declarată de S.A. „Moldasig”, ca fiind depusă în afara
termenului legal,

c o n s t a ț ă:

La 21 aprilie 2018, S.A. „Moldasig” s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Ialanji Anton cu privire la încasarea în ordine de regres a prejudiciului material în mărime de 43035 de lei și compensarea cheltuielilor de judecate, compuse din taxa de stat în sumă de 1291,05 de lei.

Prin hotărârea din 05 iulie 2021 a Judecătoriei Comrat (sediul Ceadâr-Lunga), cererea de chemare în judecată înaintată de către S.A. „Moldasig” împotriva lui Ialanji Anton cu privire la încasarea în ordine de regres a prejudiciului material în mărime de 43035 de lei și a cheltuielilor de judecată, compuse din taxa de stat în sumă de 1291,05 de lei, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 09 august 2021, S.A. „Moldasig” a depus cerere de apel nemotivată, prin care a solicitat casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă.

Prin încheierea din 14 octombrie 2021 a Judecătoriei Comrat (sediul Ceadâr-Lunga) a fost respinsă cererea S.A. „Moldasig” privind redactarea hotărârii integrale, ca fiind depusă peste termen.

Prin încheierea din 16 noiembrie 2021 a Curții de Apel Comrat, cererea de apel depusă de S.A. „Moldasig” a fost restituită, ca fiind depusă în afara termenului legal.

La 08 decembrie 2021, S.A. „Moldasig” a contestat cu recurs încheierea din 16 noiembrie 2021 a Curții de Apel Comrat, solicitând casarea încheierii și restituirea cauzei în instanța de apel pentru examinarea apelului.

În motivarea recursului S.A. „Moldasig” a invocat că instanța de apel a aplicat

eronat prevederile art.369 alin.(1), dat fiind faptul că la 05 iulie 2021 când a fost pronunțat dispozitivul hotărârii nu au fost prezenți în ședința de judecată, iar despre hotărâre au aflat ulterior de pe portalul instanțelor de judecată.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

La caz, Colegiul constată că recursul împotriva încheierii din 16 noiembrie 2021 a Curții de Apel Comrat a fost depus în termen, având în vedere că încheierea a fost expediată în adresa S.A. „Moldasig”, în aceeași zi, la 16 noiembrie 2021 și recepționată conform avizului de recepție la 19 noiembrie 2021 (f.d.156).

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Examinând recursul, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta este neîntemeiat și urmează a fi respins, cu menținerea încheierii contestate, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 10 alin. (1) al Codului de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) al Codului de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că, norma citată prevede expres momentul începerii curgerii termenului de declarare a apelului – data pronunțării dispozitivului hotărârii.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (3) al Codului de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

După cum denotă actele dosarului, dispozitivul hotărârii Judecătoriei Comrat (sediul Ceadâr-Lunga) a fost pronunțat la 05 iulie 2021.

S.A. „Moldasig” a depus cererea de apel împotriva hotărârii primei instanțe, la la 09 august 2021, termenul limită fiind 04 august 2021, respectiv cu încălcarea termenului prevăzut de art. 362 alin. (1) al Codului de procedură civilă. Or, din interpretarea corectă a prevederilor normei legale citate, este de înțeles că termenul de declarare a apelului curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii. Așadar, după cum a fost reiterat supra, termenul stabilit de lege pentru exercitarea căii de atac (apelul) se calculează *exclusiv* din momentul pronunțării dispozitivului hotărârii, iar în cazul în care participantul la proces, la caz S.A. „Moldasig”, a omis acest termen, urma să invoce motivele omiterii (comunicarea defectuoasă a actului

de procedură, recepționarea cu întârziere a hotărârii) într-o eventuală cerere de repunere în termen și expres să solicite acest fapt.

În speță, însă S.A. „Moldasig” a depus o cerere de apel peste termenul prevăzut de lege și nu a solicitat repunerea acestuia în termen, considerând existența unei prezumții de prelungire a termenului în cazul comunicării cu întârziere a hotărârii, fapt care nu poate fi acceptat de către instanța de recurs.

Mai mult decât atât, prin încheierea din 14 octombrie 2021 a Judecătorei Comrat (sediul Ceadâr-Lunga) prin care a fost respinsă cererea S.A. „Moldasig” privind eliberarea hotărârii motivate, în temeiul art.236 Cod de procedură civilă, ca fiind depusă peste termen, a fost menționat despre dreptul adresării în instanța ierarhic superioară cu cerere privind repunerea în termenul de declarare a apelului, drept de care S.A. „Moldasig” nu a făcut uz.

Așadar, alegațiile din cererea de recurs referitoare la faptul că, declararea la 09 august 2021 a apelului se datorează aflării cu întârziere despre hotărâre, se apreciază critic de către Colegiu, or termenul stabilit de lege pentru exercitarea căii de atac (apelul) se calculează exclusiv din momentul pronunțării dispozitivului hotărârii.

La caz, se reține că S.A. „Moldasig” deține un rol de participant activ la proces prin faptul că aceasta este autorul sesizării instanței de judecată cu acțiune de apărare a drepturilor sale. Este cert că S.A. „Moldasig”, cunoștea despre existența pe rolul Judecătorei Comrat (sediul Ceadâr-Lunga) a acțiunii nominalizate și că aceasta are fixat termen de examinare, astfel solicitând examinarea în lipsa sa, urma să urmărească soarta cauzei ce o viza, pe întreaga perioadă a procesului.

Nu în ultimul rând este de menționat caracterul public al informației cu privire la ședințele de judecată fixate într-o cauză civilă, cu privire la rezultatul examinării cauzei și actele judecătorești emise pe marginea acestor cauze. Toată informația respectivă se plasează pe portalul național al instanțelor de judecată, obligație care a fost la caz respectată de personalul instanței, iar S.A. „Moldasig” urma să monitorizeze, în continuare soarta cauzei.

Astfel, dispozitivul hotărârii a fost pronunțat public la 05 iulie 2021 și a fost publicat la 13 iulie 2021, Colegiul identifică, la caz, prezumția cunoașterii de către S.A. „Moldasig” a rezultatului examinării proprii cauze și emiterii hotărârii cel puțin din această dată.

Completul subliniază că în materie civilă Convenția nu garantează un drept de recurs, dar că o eventuală procedură de examinare a admisibilității acestuia face incident articolul 6 (a se vedea, *inter alia*, Erik ØVLISEN vs. Danemarca, hotărârea din 30 august 2006, sau Kukkonen vs. Finlanda (nr. 2), hotărârea din 13 ianuarie 2009, § 24).

În același context, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de art. 6 alin. (1), în special de dreptul de acces la o instanță, de dreptul de a fi audiat (a se vedea, *inter alia*, Lebedinschi vs. Republica Moldova, hotărârea din 16 septembrie 2015, § 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că, în proceduri civile, o persoană poate cu greu să conceapă preeminența dreptului fără existența posibilității de acces la instanțele de judecată (a se vedea, *Golder vs. the United Kingdom*, hotărâre din 21 ianuarie 1975; *Z and Others vs. the United Kingdom*, hotărâre din 10 mai 2001; și *Kreuz vs. Poland*, hotărârea din 19 iunie 2001).

Totuși, „dreptul la o instanță” nu este absolut. Acesta poate fi, prin natura sa, supus limitărilor, deoarece dreptul de acces, prin sine, cere reglementare din partea statului. Garantând părților în litigiu un drept efectiv de acces la o instanță care să hotărască asupra „drepturilor și obligațiilor lor cu caracter civil”, articolul 6 § 1 acordă statului dreptul de a alege liber mijloacele care să fie utilizate în acest scop.

În acest sens, Curtea Europeană a statuat că restricția impusă accesului la o instanță judecătorească sau un tribunal nu va fi compatibilă cu articolul 6 § 1, decât dacă aceasta urmărește un scop legitim și există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit (a se vedea, *Tinnelly & Sons Ltd and Others* și *McElduff and Others vs. the United Kingdom*, hotărârea din 10 iulie 1998).

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție atestă că, soluția emisă de către instanța de apel este una întemeiată legal și în corespundere cu circumstanțele cauzei, or argumentele și probele invocate în susținerea cererii de recurs sunt contrare legislației procesuale și lipsite de relevanță.

Sub acest aspect, Colegiul consideră necesar de a reitera prevederile art. 56 alin. (3) al Codului de procedură civilă, potrivit căruia, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă. În situația de fapt, contrară cadrului legal relatat, în corespundere cu prevederile art. 10 alin. (1) al Codului de procedură civilă, S.A. „Moldasig”, va suporta consecințele nefavorabile, adică, sancțiunile procedurale stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural, în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

În acest context, instanța de recurs consideră că la caz, soluția instanței de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul art. 6 CEDO, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului, ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod principiul securității raporturilor juridice. Prin prisma jurisprudenței CtEDO (cauza *Popov 2 vs. Moldova*, hotărâre din 06 decembrie 2005, cauza *Melnic vs. Moldova*, hotărâre din 14 noiembrie 2006), Curtea a constatat că, prin neprezentarea motivelor de repunere în termenul de prescripție constituie o violare a art. 6 § 1.

Jurisprudența CtEDO reiterează obligația părții de a lua măsurile necesare pentru protecția drepturilor sale de acces la justiție, inclusiv prin manifestarea diligenței în exercitarea drepturilor sale procedurale și a interesului față de soarta dosarului vizat (cauza *van Harn vs. Germania*, hotărâre din 11 septembrie 2007, cauza *Pîrnău ș.a. vs. Republica Moldova*, hotărâre din 31 ianuarie 2012 și cauza *SA Universul vs. Republica Moldova*, hotărâre din 10 iulie 2012).

Concluzionând cele expuse, Colegiul ajunge la concluzia că cererea de recurs împotriva încheierii din 16 noiembrie 2021 a Curții de Apel Comrat, urmează a fi respinsă cu menținerea încheierii instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de S.A. „Moldasig”.

Se menține încheierea din 16 noiembrie 2021 a Curții de Apel Comrat emisă în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de S.A. „Moldasig” împotriva lui Ialanji Anton cu privire la încasarea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Maria Ghervas